

“El Yordamı” Yöntemi ile Şekillenen Türk Dış Politikası ve “Allah Bilir” Halimiz...

İçeriği Yazan: [Gamze GÜNGÖRMÜŞ KONA](#) [1] Zaman: Çar, 27/06/2012 - 17:03

Dış politika bir sanattır. Bu sanatın nitelikli icrası icra makamındaki şahsın zekası, tecrübesi, kıvraklığı, mantığı, devlet adamlığı, öngörü kabiliyeti ile doğru orantılı olduğu ölçüde bir devletin, özellikle Türkiye gibi kritik öneme sahip devletlerin, strateji ve stratejik öngörü planlamaya ne ölçüde önem verdiğiyle de ilişkilidir.

Uluslararası ilişkiler alanında etkin olabilmek, dış politikada ulusal çıkarları maksimize edebilmek ve ulusal güvenliği mevcut ve olası tehdit unsurlarından koruyabilmek için ileriye dönük hedeflerin tespit edilmesi ve bu hedeflere ulaşmak için de uygun stratejilerin geliştirilmesi gerekmektedir. Günümüzün nitelikteki planlar günümüzün teknoloji çağında ihtiyaçlara cevap verir nitelikten oldukça uzaktır. Gelecekte ortaya çıkması olası durumları gözönünde bulundurarak hazırlıklı olmak esastır. Stratejik öngörü ve stratejik öngörü planlama kavramları da işte tam bu noktada gerekmektedir. Hele Türkiye gibi hem coğrafi açıdan kritik bir konumdaysanız hem de kültürel açıdan kozmopolit bir özelliğe sahipseniz bu durumda dış politikada strateji, stratejik öngörü, stratejik öngörü planlama olmazsa olmazdır. Stratejik öngörü ve stratejik öngörü planlama kavramları birbiriyle yakın ilişkili kavramlardır. Stratejik öngörü, yakın veya uzak dönemlerdeki önceden seçilmiş gelecek ortamlarını tasvir eden birer anlatı veya taslaktır.

Geleceğe yansıtıldığında değişim hakkında yeni kavram ve fikirleri aklımıza getiren tanınabilir unsurlardan, yeni koşullardan ve yeni ilişkilerdeki durumlardan ibarettir.

Gelecekteki ortamları tanımlar ve bu konuda bir anlayış kazandırır, bu sayede günümüzün planlayıcıları, politika yapıcıları veya karar vericilerine geleceği etkileyebilme olanağı sağlar. Alternatif stratejik eylem yollarının planlanabileceği ve savunma ve güvenlik politikalarının değerlendirilebileceği bir zemin hazırlarlar.

Stratejik öngörü olası yakın geleceği veya uzak yarınları tahmin ederken, geçmişi ve bugünü incelemek zorundadırlar. Stratejik öngörünün temel amacı; askeri, siyasi ve ekonomik alanlarda geçmişte yaşanan olumsuzlukların yinelenmesini engellemek için geleceği bugünden görmek ve öngörü kabiliyetini geliştirmektir.

Stratejik öngörü planlaması ise stratejik öngörü yaratmak için kullanılan bir tekniktir. Stratejik öngörü planlaması, geleceğe ilişkin yapısal, disiplinli bir düşünme yöntemidir. Stratejik öngörü planlaması, gelecekle ilgili sorulara cevap bulmaya çalışan ve karmaşıklığı azaltan etkin bir tekniktir. Bu teknik, değişimi önceden fark edebilmeyi kolaylaştırabilir, bu yolla esnekliği artırmış olur. Stratejik öngörü planlaması, elbette geleceği bildirmez, daha çok, karar vericilerin yargıda bulunmalarını teşvik eder. Düşünülme-yeni düşünme ve spekülasyon bu türden bir planlamada esastır. Geleceğe ilişkin olarak akla yakın hikayeler üretir, ‘geleceğin olasılıklar çerçevesinde görünüşü’nü verir.

Yakın ya da uzak yarınların stratejik öngörü geliştirme vasıtasıyla tahmin edilmesinin güvenlik politikaları, dış politika ve ulusal çıkarlar açısından bir devlete ne türden katkıda bulunacağına ilişkin tespitte büyük önemi bulunmaktadır.

Stratejik öngörü geliştirerek bir devlet gelecekte karşılaşabileceği olası tehlikelerin şiddetini, etki alanlarını ve yıkım gücünü bugünden görebilme avantajına ve gerekli önlemleri almak için yeterli imkan ve zamana sahip olabilir, Kendi stratejik öngörülerini geliştiren devlet başka devletlerin kendi amaçları doğrultusunda geliştirdikleri stratejik öngörülerde bir ‘yönlendirilen unsur’ olmak yerine kendisi ‘yönlendirici unsur’ durumuna gelebilir. Böylece, yakın ya da uzak çevrede diğer güçlerin etkisiyle meydana gelen gelişmelerin olumsuz sonuçlarına katlanmak yerine bu gelişmeleri etkileyip kendi dış politik ve güvenlik çıkarları doğrultusunda şekillendirecektir, Stratejik öngörü geliştirerek bir devlet bilinmez, sürprizlerle dolu, karmaşık ve tehditkar bir geleceğe sürüklenmek yerine; gelecekte karşılaşabileceği sürprizleri, karmaşayı ve olası tehditleri dengeleyebilecek planlı, programlı ve mantıklı bir tavır alır, Uluslararası siyasal ortamda beklenmedik olumsuz gelişmelerle yüzleşen devletler, geleceğe ilişkin sistemli, uzun ömürlü ve kalıcı stratejik öngörülerini olmaksızın, sadece o anda ortaya çıkan beklenmedik olumsuz gelişmenin üstesinden gelebilecek anlık, kısa süreli ve plansız önlemler alabilirler. Güç, kaynak ve zaman israfından başkaca bir anlam taşımayan bu tür önlemler ise sağlıklı ve fayda sağlayan bir devlet politikası olarak nitelendirilemezler, Yakın ya da uzak yarınları bugünden öngörebilmek anlamı taşıyan stratejik öngörü, geçmişte yaşanmış olayların etkinlik alanlarını ve etkilerini analiz ederek gelecekte geçmiştekine benzer olaylarla karşılaşıldığında bu olayların tahrip gücünü minimize edebilme imkanına sahip olunmasını sağlar, Bir devlette stratejik öngörü pratiğinin gelişmesi, dış politikayı ve uluslararası ilişkileri geçmişteki ilişkileri araştırmaktan ibaret kabul eden karar alıcıların geleceğe dönük olarak yaşamaya başlamalarını gerektirecektir. Bu radikal dönüşüm ise bir devletin dış politik ve uluslararası ilişkiler kültürünü geçmişe yapışık olmaktan kurtarıp geleceğe odaklı yeni bir kültüre dönüştürecektir. Bu yeni kültür; eskisine oranla daha işlevsel, mevcut potansiyeli kullanmaya ve geliştirmeye daha yatkın, geleceğe yönelik düşünmeye daha fazla önem veren dinamik bir tarz olacaktır.

Kıbrıs Barış Harekati’ndan günümüze Irak’ta kafamıza geçirilen çuvallar, “Türkiye’ye bir kürt kedisi bile teslim etmeyiz” diyen Talabani, Mavi Marmara’da yiten canlar, Suriye’de uyarılmadan füzeyle vurulan pilotlar.

Dış politik arenada son dik duruşumuz 1974’te kaldığına göre tüm bu örnekler gösteriyor ki dış politikada bir şeyler ters gidiyor.

Doç. Dr. Gamze Güngörmüş KONA

gamze.kona@politikadergisi.com [2]

Yorumlar

- [Dış Siyasa](#) [3]
- [Güncel](#) [4]

Kaynak URL (05/05/2024 - 16:52 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/makale/%E2%80%9Cel-yordami%E2%80%9D-yontemi-ile-sekillenen-turk-dis-politikasi-ve-%E2%80%9Callah-bilir%E2%80%9D-halimiz>

Bağlantılar:

- [1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/gamze-gungormus-kona>
- [2] <mailto:gamze.kona@politikadergisi.com>
- [3] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/dis-siyasa>
- [4] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/guncel>